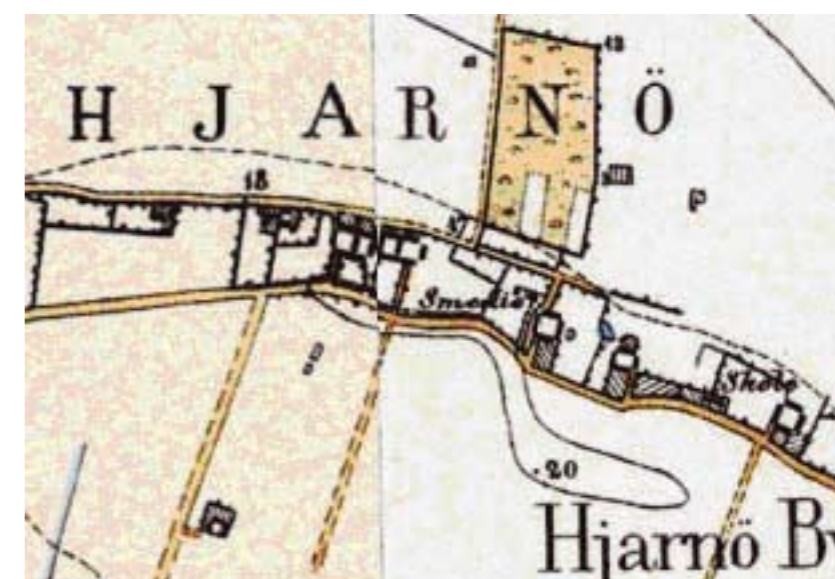

Kig fra færgen til Hjarnøs færgleje.

Læs her om de vejledende retningslinier for byggeri i landsbyer

Generalstabskort udarbejdet 1842 -1899

Hjarnø 1986 - 1997

Landsbykatalog

Hjarnø

Udarbejdet af Juelsminde Kommune - november 2005

Det gamle mejeri og forsamlingshus fortæller en vigtig historie om livet på Hjarnø gennem tiden.

Beskrivelse:

Ankomsten til »Broen« fra færgen ad den smalle mole. Herfra ses bebyggelsen i første række ud til vandet.

Det gamle træhus fra 1947 ligger overfor kirken. Det er ikke traditionel landsbybyggestil, men passer på en måde alligevel ind i ø-stilen.

Kig fra molen mod vest langs strandkanten.

I dag er der mulighed for overnatning i den gamle kro.

Hjarnø ligger blot 5 minutters sejlads fra Snaptun. I 1906 begyndte den første færgemand at sejle fast mellem øen og fastlandet. Før det havde øboerne sejlet selv. Fra færgen kan man nå at få et godt overblik over Hjarnø og især den lille klynge huse ved havnen - fra gammel tid kaldet »Broen«. Bebyggelsen ligger på række langs vejen med en fin beplantning rundt om. Husene i rækken bagved ses ikke umiddelbart pga. beplantning og den tætte struktur. Det er af stor betydning, at denne karakter af lille intim og kompakt færgenhavn bevares i sin nuværende form og udstrækning.

Ved færgenhavnen ligger en mindre samling huse langs Østre Kirkevej, som fører ind til Hjarnø by. Alle husene ligger på vejens nordside, mens kirken og et enkelt sommerhus ligger på sydsiden. Boligerne på nordsiden ligger tæt ved vejen. Bagved den forreste række huse ligger nogle få parceller ud til det åbne land mod nord. I udkanten af færgeløbet ligger øens kirke fra omkring 1500-tallet. Den blev bygget af herregården Jensgård. Det menes dog, at der før den tid har ligget en romansk kirke på samme sted. Kirken er et smukt vartegn for færgeløbet og øen som helhed, og det kunne måske forstærkes ved lidt udtynding i beplantningen omkring kirken.

Færgeløbet er mod nord fint indrammet af tæt beplantning mod det åbne land. Ved ankomsten til færgeløbet fra nord drejes der på Østre Kirkevej skarpt i svinget rundt om bygningen på nr. 25. Herefter ses kirken og den smalle hyggelige gadeforløb ned mod havnen.

Husene i første række ud mod vandet er bygget mellem 1887 - 1947. Dog med undtagelse af et enkelt fra 1970, som er i stil med de tre huse på anden række fra 1970, 1974 og 1980. Det er tydeligt at se forskellen i byggestil. Selvom flere af de ældre huse også er blevet ombygget siden deres opførelse, kan alderen stadig aflæses, hvilket er særligt vigtigt i et bevaringsværdigt kulturmiljø som Hjarnøs.

På Hovedvejen 19 ligger denne ældre og velholdte gård.

Trærækken langs den nordlige side af hovedvejen leder mod ankomsten til landsbyen.

Flot kig mod nord til vandet mellem de høje træer. Her ses også hjørnet af en af landsbyens velholdte udbygninger.

På Hovedvejen 15 får man kig ind til en af landsbyens mange gårdspladser. En senere opført bygning ud mod vejen forstyrrer dog dette kig.

Landskabeligt adskilt fra færgeløbet ligger Hjarnø By midt på øens »højderyg« langs den øst-vest gående Hovedvejen. Landsbyen er en vejby, der har gårde og huse placeret langs Hovedvejen og hovedsageligt på nordsiden af vejen. Gårdrækken langs vejen udgør hovedparten af øens bebyggelse - sammen med bl.a. det gamle mejeri, forsamlingshus, campingplads, kursuscenter, cafeen i den gamle smedje og den gamle skole med rastepladsen i skolehaven. Gårdene var fæstegårde under Jensgård indtil 1855-1883, hvor godsejeren solgte dem fra. Senere er der kommet flere mindre huse til, som fylder ud mellem gårdene og enkelte på sydsiden af vejen.

Kortet fra 1867-1876 viser flere gårde langs hovedvejen. Ingen af disse er helt bevaret idag, men strukturen ser man stadig, hvor andre gårde er opført med samme placering. På de gamle kort ligger skolen og smedjen med samme placering som i dag. Mejeriet kom til i 1890 og senere blev forsamlingshuset også bygget langs hovedvejen.

Ankomsten til Hjarnø by sker ad Østre Kirkevej, og herfra ses tydeligt bebyggelsen langs vejen. Særligt mejeriet og forsamlingshuset springer i øjnene. Bebyggelsen ligger meget åbent og en egentlig afgrænsning mod det åbne land er svær at se, idet beplantningen omkring bygningerne er sparsom.

Flere steder defineres landsbyens gadeprofil af korte træerækker på den ene side af vejen, både mellem og foran bebyggelserne. Denne måde at skabe et fint vejforløb kan forstærkes og tydeliggøres. Kiggene fra vejen mellem og under træerne ud mod det åbne land er en fin kvalitet, og da landsbyen er strakt ud langs den forholdsvis lange vej, er dette element med til at definere landsbyens særlige karakter. Trægrupper kan også være med til at skabe en fin entre til byen fra øst og vest.

Bygningerne omkring Hovedvejen i landsbyen er opført mellem 1880 og 2000, derfor er der stor forskel i byggestilen, og ydermere er flere blevet bygget meget om siden deres opførelse. Nogle af bygningerne står dog stadig med det udtryk, de oprindeligt blev skabt med, hvilket gør det lettere at aflæse alderen på bygningerne. Enkelte huse i bindingsværk står tilbage, og få steder ses også udbygninger i kampesten, som har været karakteristisk for egnen. Det overvejende byggemateriale er dog tegl i røde og gule nuancer.

Særlige forhold:

Den lille hvidkalkede kirke ligger i den østlige del af bebyggelsen ved færgelejet.

Østre Kirkevej 15

Den gamle skole ligger i udkanten af landsbyen. Idag er der skiftende udstillinger i de smukke lyse lokale

Hele øen er omfattet af planlovens 3 km kystnærhedszone, hvor det gælder, at der ved placering og udformning af byggeri, skal tages særlig hensyn til den visuelle indvirkning på kystlandskabet.

Ydermere ligger store dele af øen inden for Naturbeskyttelseslovens 300 m strandbeskyttelseslinie, hvor der generelt er forbud mod bebyggelse og ændringer i det hele taget. (bortset fra almindelig landbrugsdrift).

Hovedparten af bebyggelsen ved færgelejet ligger uden for strandbeskyttelseslinien, men det gælder ikke de bebyggelsesmuligheder, der er vist i anden række. Her er der derfor ikke sikkerhed for, at der kan opnås dispensation til bebyggelse.

Da dele af øen, af Vejle Amt, er udpeget som bevaringsværdigt kulturmiljø, hvor kulturhistoriske helheder og enkeltelementer skal beskyttes, er det specielt vigtigt, at der ved nybyggeri, samt om- og tilbygninger tages udgangspunkt i den eksisterende byggestil på øen. Det gælder særligt det arkitektoniske formsprog, farvevalg, materialevalg samt bygningers placering i forhold til vej og nabobebyggelse.

Kirkebeskyttelseslinien for Hjarnø kirke betyder, at der ved bebyggelsen ved færgelejet ikke kan opføres bygninger, tekniske anlæg mv., med mindre det er godt gjort, at hensynet til kirkens landskabelige beliggenhed eller samspil med landsbymiljøet ikke herved tilsidesættes.

Et område på sydsiden af Hovedvejen vest for det gamle mejeri ligger desuden i Hjarnø kirkes fjernomgivelser, så her skal der også tages særlig hensyn til udformningen af evt. nyt byggeri, så et fint samspil mellem kirke og landsby sikres.

Øen er også beskyttet som Internationalt Naturområde og et område med særligt værdifuldt landskab. Det betyder at disse landskaber skal friholdes for bebyggelse og anlæg, der ikke er lokalt nødvendige. Hvis der gives tilladelse til byggeri eller anlæg, skal der ske en nøje tilpasning til landskabet.

Der er et godt samarbejde mellem Hjarnø Beboerforening og Kommunalbestyrelsen med det udgangspunkt, at Hjarnø også i fremtiden skal udgøre et levedygtigt lokalsamfund - hele året. Det betyder, at Hjarnø Beboerforening og repræsentanter for Kommunalbestyrelsen jævnligt mødes for at drøfte forhold af særlig betydning for Hjarnø.

Færgefarten har en vital betydning for livet på Hjarnø, og omvendt kan de hyppige afgang kun

Trafikale forhold:

Kig mod nord ad Vestre Kirkevej, som er belagt med grus.

Fremtidige udviklingsmuligheder:

Ved færgelejet er der en enkelt mulighed for at bygge i første række til vandet på den tomme grund ved siden af træhuset.

opretholdes med et levedygtigt miljø på øen. Helårsbeboelsen, de eksisterende erhverv, og turisterne er derfor med til at sikre færgefarten.

Østre Kirkevej og Hovedvejen er asfaltbelagt, og er uden befæstede fortove. Vejkantene er belagt med grus eller græs. Vestre Kirkevej er belagt med grus, ligesom mange andre småveje og stier på øen. Dette landsbygadeprofil bør bevares og anvendes ved anlæg af eventuelle nye veje og stier.

Hjarnø er kun 3,2 km², og der bor i dag 124 fastboende på øen. Øen kan derfor ikke bære en egentlig byudvikling, men der er mulighed for at udfylde huller enkelte steder langs nordsiden af Hovedvejen, for på den måde at forstærke landsbygadens profil. Det er af stor betydning at bibeholde strukturen med de store gårde på nordsiden. I dag er der meget mark med kig til vandet på sydsiden af vejen. Ved en huludfyldning er det vigtigt, at disse udsyn bevares til at skabe visuel forbindelse til vandet, så det stadig fornemmes, at man er omgivet af vand.

Ved færgelejet kan husklyngens form afrundes ved enkelte nye udstykninger i rækken af huse bagved husene ud mod Østre Kirkevej. Her skal dog følges op med god beplantning, så den eksisterende fine afgrænsning mod det åbne land bibeholdes. (se dog afsnittet om strandbeskyttelseslinien)

For at undgå en uhæmmet vækst, der kan skabe misforhold på øen, forventes det, at den byudvikling, som rammerne giver mulighed for, vil skulle ske over mange år.

Det er af stor betydning for øsamfundets eksistens, at der er en hvis udviklingsmulighed både hvad angår helårsbeboelse og erhvervsudvikling for især de eksisterende erhverv.

Afgrænsningen:

Signaturforklaring:

- intensivt byggeri
(mindre parcelhuse, evt. med mindre fritliggende udhuse og garage)
- træer eller højere læhegn
- bevaringsværdige bygninger
(se begrundelser under generelle bestemmelser)

Enkelte udstykninger med beplantning omkring kan runde bebyggelsen af og skabe god overgang til det åbne land.

Ved ankomsten til bebyggelsen ved færgelejet fra nord skærmer beplantning for udsyn til kirken.

Færgelejet med fast forbindelse til fastlandet.

Beskæring af beplantning omkring kirken vil give et bedre udsyn til den - særligt fra ankomsten til øen.

Den sydlige side af Hovedvejen bør bibeholdes som den mest åbne med udkig til vandet mellem bygninger og træer, mens den nordlige side bør bibeholdes tæt og med store strukturer.

Afgrænsningen:

Signaturforklaring:

- intensivt byggeri
(mindre huse, evt. med mindre fritliggende udhuse og garage)
- Udviklingsmulighed for eksisterende erhverv
- lavbundsområde indenfor landsbyens afgrænsning
- træer eller højere læhegn
- bevaringsværdige bygninger
(se begrundelser under generelle bestemmelser)

Træer langs vejen kan skabe et flot gadeprofil og give kig til vandet mellem stammerne

Landsbyens afgrænsning og bebyggelsestyper:

Rammebestemmelser:

Foruden de generelle rammebestemmelser for landsbyerne gælder følgende særlige rammebestemmelser for Hjarnø:

- Områdets anvendelse fastlægges til blandet erhvervs- og boligformål (helårsbeboelse)
- Parceller i områdetype A må maksimalt udstykkes med en grundstørrelse på 1500 m²
- Område C må anvendes som udviklingsområde for den eksisterende kursusvirksomhed
- Bebyggelsesprocenten for den enkelte ejendom må ikke overstige 25
- Bygningshøjden må ikke overstige 8,5 meter fra terræn til kip
- Som udgangspunkt må bebyggelse ikke opføres med mere end 1 etage med udnyttet tagetage (1½ etage). Opføres byggeri med flere etager, skal det visuelt dokumenteres, at det kan ske uden genevirkninger i forhold til landsbyens særlige karakter og det omkringliggende åbne landskab
- Bebyggelse skal udformes og placeres under særlig hensynstagen til den eksisterende landsbys kulturhistoriske betydning, struktur og byggestil, herunder materialevalg og farvesætning
- Bebyggelse skal endvidere udformes og placeres under hensynstagen til natur- og landskabsinteresser i området, herunder særligt i grænseszonen mellem landsbyen og det åbne land
- Til yvendige bygningsdele må der ved farvesætning ikke anvendes stærke signalfarver eller fluoriserende farver